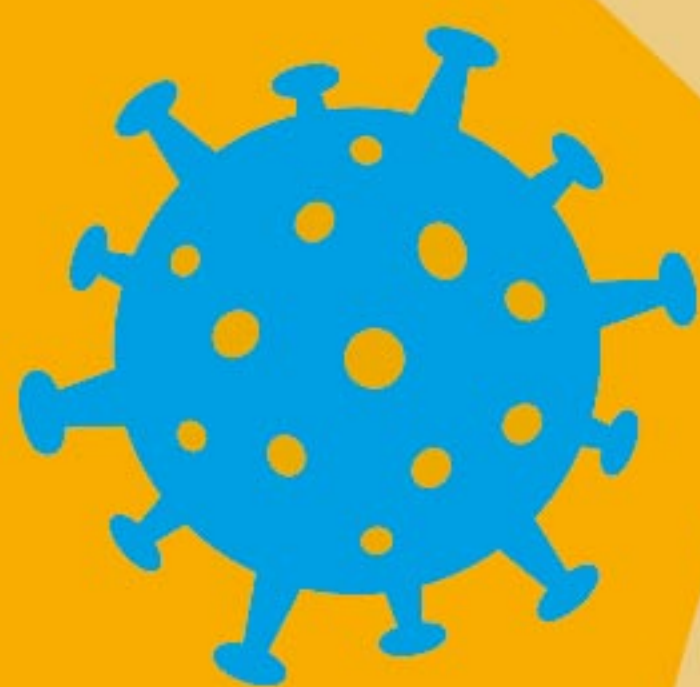

Za oknem

19 spisovatelů
proti covid-19

ed. Aleš Palán

/ PROSTOR

Auster Bellová Dostálová
Horáková Kábrtová Kosatík
Kratochvíl Mornštajnová Němec
Padevět Pekárková Pilátová
Sichinger Slouka Stančík
Stehlíková Štifter Urban Vrba

Za oknem 19 spisovatelů proti covid-19

**Auster Bellová Dostálová
Horáková Kábrtová Kosatík
Kratochvíl Mornštajnová Němec
Padevět Pekárková Pilátová
Sichinger Slouka Stančík
Stehlíková Štifter Urban Vrba**

© Aleš Palán, Paul Auster, Bianca Bellová, Zuzana Dostálová,
Pavla Horáková, Lidmila Kábrtová, Pavel Kosatík, Jiří Kratochvíl,
Alena Mornštajnová, Jan Němec, Jiří Padevět, Iva Pekárková,
Markéta Pilátová, Martin Sichinger, Mark Slouka, Petr Stančík,
Olga Stehlíková, Jan Štifter, Miloš Urban, Michal Vrba – 2020
© PROSTOR, 2020

ISBN 978-80-7260-451-7

Michal Vrba

Dotek

Měsíc svítil jasně, když zamkl zadní dveře domu. Vytáhl pomalu klíč ze zámku, chvíli si jej prohlížel, jak se leskne mezi prsty. Na okamžik ho napadlo zastrčit si ho do kapsy kalhot, ale pak s ním prudce hodil do vysoké trávy na úzkém dvorku a vykročil po cestičce z dlaždic mezi pruhy neudržovaných záhonů. Úkosem pohlédl na ten vlevo, na kterém z plevele vyčnívala podlouhlá hromádka navršené čerstvé hlíny. Zabočil k ní a poklekl, zavřel oči a pohladil hlínu dlaní. Vzal jednu hrudku a rozdrolil ji mezi prsty. Poté vstal a vešel pod přístřešek pergoly a krbu. Sundal ze zad plátěný batoh, jenž byl naplněn k bachratosti, jako by v něm byl nafouknutý plážový míč. Přezky popruhů cinkly o betonovou zem. Otočil se ze zvyku obezřetně k domu, ale okna všech pěti oddílů řadového domu zůstávala lhostejně temná. Všechna včetně toho, z něhož vyšel.

Nikdo tu už není. Polkl nasucho a celý se otřásl. Rychle se však vzpamatoval a otevřel veřej velkého sekretáře určeného pro potřeby víkendových sezení v pergole. Potmě nahmatl balík modré kruhové plachty na přikrývání bazénu, vykulil ji ven

a z obvodových oček vytáhl silnou šňůru na stahování. Oboje položil na zem k batohu, stejně jako plastový kanystr s kohoutkem, který původně stál v rohu na nízké stoličce. Zběžně prohledal sekretář. Příbory, talíře, skleničky, obracečka ke grilu, slánka, krabice kostek cukru, mlíčka do kafe, párátko. Chybí tu jenom křupky! Ty zatracený, zkurvený křupky! zařvalo to v něm, ale věcně pokračoval v hledání.

Ve spodním šuplíku objevil tři krabičky cigaret a láhev drahého rumu, dávný dárek k jeho narozeninám.

Úplně jsem zapomněl, užasl, že to tady je! Po celou dobu tady byl poklad! Teď už je to jedno, ale hodit se bude. Zasunul cigarety, láhev, cukr a slánku do plachty, z koše u krbu vzal vidlici na opékání a z rohu pergoly bytelné dřevěné pádlo. Došel dozadu k plotu, odsunul petlici na brance a otevřel ji dokořán. Vrátil se na dvorek, kde na straně, opřená našikmo o pletivový plot, ležela v trávě zarostlá plastová kánoe. Otočil ji a měsíc osvětlil tmavou siluetu místa, kde byla jen hlína, brouci, pavouci a žížaly. Kdy jsme to naposledy byli na vodě? Není to zase tak dlouho! Tři roky? Pět? Ale jako by to bylo sto...

Chytil loď za okraj a protáhl ji nastojato dvířky. Naházel do ní připravené věci a k bužířkovému očku na přídi uvázal šňůru z bazénové plachty. Před sebou měl rozlehlou, stříbrným světlem ozářenou plochu louky. Asi kilometr za ní temněly vedle sebe

kmeny topolů, které nyní vypadaly jako jednolitá hradba. Stáhl si rukáv mikiny přes dlaň, aby její šnůra neřezala, a vykročil. Lod' ztěžklá nákladem, především kanystrem s vodou, se na dlaždicích ve dvířkách vzepřela tahu, ale poté vplula do rosou navlhle, kluzké traviny. Po třetině vzdálenosti k topolům se zadýchaně zastavil. Ohlédl se a strnule se díval na obrysy jejich řadovky, na obrysy okolních krajních domů malého města, na vyčuhující horní patra dvou paneláků, na věž kostela i trčící černý prst komína bývalého cukrovaru. Svit velkého měsíce byl jediným zdrojem, jenž osvětloval důvěrně známé panoráma.

Bejvalo to živý, co lidí jsem tady znal! To bejvalo můj domov. Teď vypadá jako černá stavebnice z kostek, kterou dítě zapomnělo zbořit, a kostky uklidit. Zbytečná věc bez užitku. Jak dlouho tady bude stát, než se rozsype? Než po nějaký bouře půlka shoří?

Zavrtěl hlavou. Čekal od sebe nějaké dojetí, pohnutí, ale nic. Chtěl už jen být co nejdál odsud. Nevěděl, kolik má času. Nečum tam, radši si uchovej, jak město vypadalo, když v něm byli lidi. A moje...

Nechal šnůru, aby se zařízla do ovázané dlaně, a táhl lod' s nákladem bez přestávky až k Cidlině...

Stál u okna v jejím pokoji v horním patře, když uviděl toho kluka. Ten malej hajzl neměl ani roušku, motal se podél zadních plotů a klopýtal bodlácím rumišťě. Zastavil se kousek od jejich pergoly. Na něco koukal, pak popošel a naklonil se dovnitř. Přes stříšku teď na toho mizeru neviděl. Prudce otevřel okno a zařval. Pak utíkal dolů do sklepa k zadním dveřím a přes zahrádku, ale kluk už byl pryč. Zato tam stála jeho holčička s vyděšenýma očima. Stála nehnutě u sekretáře, on se zastavil na prahu, opřel se o sloupek a prudce vydechoval.

„Cos tady dělala?!“ zařval vztekle, ale v tom vzteku byl jen strach o ni, „viděl jsem tě! Bylas tady a byl tady ještě někdo! Nějakej malej parchant, co chtěl krást!“

„Říkal... říkal...“ brada se jí třásla a zorničky měla rozšířené hrůzou, „že maj doma hlad a ven z města že se jet nedá. Já, já... Byl to jen takovej malej kluk... Nebylo mu dobře a měl hlad. Dala jsem mu křupky ze skříňky... a... a já, já –“ zalykala se pláčem.

Chtěl vybuchnout ještě víc, ale cosi jej mátló. Něco, co v její tváři nepatřilo strachu z otce... Vykročil k ní.

„Stůj, tati! Nechoď ke mně!“ zajechela nečekaně a tak hlasitě, až se rázem polekala vlastního hlasu a přešla do naléhavého šepotu, „nepřibližuj se ke mně, prosím!“

Nikdy! Nikdy s ním takhle jeho holčička nemluvila! A už vůbec ne od smrti matky. Ohromeně se zarazil a zbledl.

„Co... cože? Proč jako?“ vzmohl se jen, ale cítil, jak mu celé tělo tuhne. Začala rychle drmolit třesoucím se hlasem:

„Tati, já... musela jsem vodemknout tím malým klíčkem skříňku, tak jsem si sundala rukavici. A pak jsem vzala křupky a dala mu je. Von si je vzal a druhou rukou... Tati, von...“ zoufale vzlykla a musela se nadechnout, „von mi ji vzal a políbil. Jako poděkování, chápeš? Dotknul se mě. Von si asi myslel, že mám na ní rukavici. Pak se tak divně zašklebil, když viděl, že ne... a když se ode mě otáčel, uviděla jsem, že, že –“ rozplakala se a otec s očima rozšířenými hrůzou zachroptěl pro sebe, co věděl od okamžiku, kdy na něj křikla, aby se nepřibližoval:

„- mu tekla z ucha krev...“

3

Cidlina byla skoro prázdná a líně jí protékal sotva potůček. Za měsíce sucha v korytu vyrostla spousta vodního rostlinstva od plazících se travin splývajícími s proudem v nízkém sloupci vody až po stojaté

rákosy. Podíval se po proudu a viděl rovný, zarostlý klín v krajině. Zaplavila ho bezmoc a posadila na příď kánoe. To už ji můžu rovnou táhnout po louce... Ale před Chlumcem, to je deset kilometrů, je jez, tam nabere řeka tah a vodu. A za jezem se to konečně hne! A pak pojedu!

Nahmatal v plachtě od bazénu rum, mocně se napil, a aniž se zul nebo jen vyhrnul nohavice, stáhl loď po svahu do řeky. Do řeky, která tam teď nebyla. Nebyl si jistý, jestli kánoi nadnáší alespoň nějaká voda, nebo její dno jen klouže po vlhkých chomáčích vodní trávy.

Omotal si šňůru a udělal dva kroky, při třetím už nevytáhl tenisku z bahna, vyzula se a on se překotil a padl po břicho do vody. Zarytou botu se ani nesnažil hledat.

Táhl loď úmorné tři hodiny bez přestávky. Bláto mu brzy stáhlo i druhou botu i obě ponožky. Několikrát musel hustý rákos obejít. Jednou zkusil proklouznout po šikmém svahu koryta, ale kánoe se převrhla a vysypané věci nasákly tím zbytkem vody, co v řece ještě zůstal.

Minul osadu Vysočany, temnou stejně jako městečko, jež opustil, když tu voda náhle vystoupala až ke kolenům a příď lodi ho nečekaně drkla zezadu do lýtek. Půjde to! Táhle za ohybem už zkusím naskočit a třeba se jen odrážet!

Za ohbím řeky byl v korytu padlý velký dub. Je podřezanej, někomu blbě spadnul, uškříbl se. Dub

vytvořil hráz a za ním byla Cidlina zas jen tekoucí kaluží. Vylezl na břeh, posadil se a opřel se vyčerpaně o pařez. Zavřel oči a zhluboka vydechoval, až se dech stával mělčím a on únavou usnul.

4

Dotek kůže fungoval jako jediný, zato stoprocentní přenašeč. Byla mladá a dosud zdravá. Snad proto vydrželo tělo vzdorovat celé čtyři dny od kontaktu s klukem. O dva víc, než bylo běžné. Prvních osmačtyřicet hodin byla dokonce schopná pohybu. Viděl i případy, které trvaly od dotyku do konce jen několik hodin. Ležela ve svém pokoji na lůžku a on byl celou dobu s ní. Seděl na židli dva metry od lůžka, víc mu nedovolovala. Na svůj věk i postupně se horšící stav byla nečekaně rázná a nesmlouvavá. Najednou tolik podobná své matce! Rozkazovala, povzbuzovala, dokonce ho utěšovala... Nepustila jej ovšem k sobě ani v okamžicích záchvatů bolesti, nevzala si od něho nic, dokud si nezkontrolovala rukavice na jeho rukách. Zoufale ji chtěl obejmout, ale zbývalo jen zoufalství.

Seděl na židli, podával jí tu mokrý ručník, tu jídlo, sklenici vody nebo nějaké prášky bůhví na co, které našel v krabici léků.

„Tati?“ zašeptala uprostřed druhé noci. Trhl sebou na židli, neboť na okamžik únavou sám usnul.

„Copak, holčičko?“

„Nezůstávej tady, až umřu. Ne, nic neříkej! Nechci poslouchat lži, že se uzdravím. Zkus se dostat pryč. Nahoru na sever. Nějak se tam dostaň! Kvůli mně. Musíš!“

„Nesmysl. Kam bych šel? Nechci! Naposledy byla hranice podle rádia skoro až u Baltu a v Dánsku. Silnice jsou plný zátarasů, jak postupně ustupovali a izolovali, a k tomu jsou všude převrácené auta a stromy vod tý pitomý vichřice. Ta to všechno podělala. Propásli jsme svoji šanci! Propásli! A vůbec! Nemel nesmysly. Budu tady.“

„Ne, nezůstaneš tady, rozumíš? Já nechci! Počkej! Náhodou – vede tam ještě jedna cesta, tati. Po vodě, chápeš? A ty mi slíbíš, že to aspoň zkusíš,“ zaprosila a dodala docela tvrdě: „Slíbíš mi to, teď hned! Budeš přísahat, jinak... jinak už tě nechci vidět!“

5

Nevzbudilo ho slunce, ale bolest. Ležel vedle pařezu a měl pocit, že to intenzivní bodání ve svalech celého těla přišlo okamžitě a bez nástupu. Jako by se na něj

naráz navalila tuna země. Hlava se mu točila a zrak citlivých očí se rozostřoval. S absolutním vypětím se zapřel o pařez a postavil na vratké nohy. V uších mu hučelo. Obzor osvětlený slabým jasem úsvitu se mu před očima vlnil.

Předklonil se a zapřel rukama o kolena. Bolest ochromovala tělo i mysl a on se skrz ni těžce prodíral zpátky ke zbytkům vědomí. Po několika minutách v nezměněné poloze bolest konečně povolila. Napřímil se a udělal několik prkenných kroků po břehu.

Já... já musím...

Otočil se, doklopýtal k provazu na svahu a celou vahou svého těla táhl o kmen opřenou loď na břeh. Neustal v tahu a vlekl ji dál kolem pařezu podle břehu. Pak přišla další vlna bolesti a byla stejně silná. Upadl na všechny čtyři. Když záchvat odezněl, zůstal bezmocně klečel. Další dvě hodiny atak bolesti nepřišel. Stáhl kánoe do vody, které bylo nyní přeci jen trochu víc než prorostlé zeleně, a vedl ji pádlem zapřeným o sedátko. Už by mohl i nasednout, ale nešlo by tu pořádně pádlovat. Motavou chůzí to bude zatím lepší.

Byl vyděšený z intenzity toho, co před chvílí zažil. V těle, které nyní už zase fungovalo, stále jako echo doznívala bolest. Bolelo ho úplně všechno.

Ale úplně nejhorší byl ten příšerný mokravý pocit v uších.

Byl konec. Po jejím posledním záchvatu, ve kterém ho stále držela očima a gesty na distanc, ač byla sotva při vědomí, vyšel z pokoje a na dřevěných schodech do přízemí se sesunul na zem a plakal dlouhé hodiny. Pak v něm vzplál vztek. Jako pomínutý šel do kuchyně pro kudlu, že najde rodinu toho malého parchanta! Ale v kuchyni na prázdné lednici byla magnetem přichycená fotka. Z ní na něho hleděla ona. Zastavil se v půli kroku a chytil si oběma rukama hlavu, jako by ji chtěl rozdrtit.

Vykopal na bývalém záhonu jámu. Ve sklepě našel starý trampský batoh a do něho si zabalil na cestu.

Celé odpoledne seděl v jídelně u stolu a bez hnutí zíral nepřítomně na bílou zeď. Když nadešel soumrak, vystoupal tiše po schodech.

Ležela tam v šeru, jako by spala. Přistoupil k lůžku a poklekl. Pohladil jí holou paži, ale cítil na konečcích prstů jen klopýtavé drhnutí gummy. Našpulil rty, přimhouřil oči a zavrtěl hlavou. Pomalu si stáhl gumové rukavice a pohodil je na podlahu.

„Jsi moje malá holčička. Víš to, že jo?“ zašeptal a pohladil ji po hebkých vlasech. „Já vím, že jsi. Nezlob se, že tohle dělám... nezlob se, holčičko... já musím... ať si je to naše poslední společná věc, ale já musím... O nic jinýho už nestojím. Ale nemysli si – já

pojedu, pojedu pryč, protože jsi to chtěla, protože jsem ti to slíbil... jen proto," a znovu ji něžně pohladil po tváři. „Jsi moje malá holčička... vždycky budeš...“

Naklonil se nad ni a políbil ji na studené čelo. Poté zabalil tělo do prostěradla, snesl na zahradu a pohřbil tak, jak si sama přála.

7

Už byl daleko za mostem silnice, co vedla k Lukové, a vody bylo na jízdu stále málo. Tady dříve bejvalo vody! Slunce pálilo nad hlavou a vesnice na obou stranách, Luková a Mlékosrby, pár set metrů vzdálené, byly tiché a netečné. Vepředu napravo za mírnou terénní vlnou, v místech, kde tušil Chlumeč, spatřil v dálce stoupající černý dým. Náhle se rovný sloup kouře zklíkatil jako blesk. To se znovu vrátil záchvat, který zatřásl jím i obrazem na sítnici. Zkroutil se a napůl padl do lodi. Kánoe s ním zvolna poodplula o několik metrů a pak se zastavila o skrytou hranu pod vodou.

Když se mu částečně vrátilo vědomí, pochopil ze ztuhlosti těla, že dál už po svých nedojde. Ležel přehnutý přes dřevěné sedátko s obličejem přitisknutým ke dnu lodi. Bylo mu jasné, že jak byla jeho holčička

odolná a vydržela celé čtyři dny, on se naopak nedožije ani druhého. Už teď mu strnuly nohy a bránily se pohnout, což přicházelo až ve třech čtvrtích celkového průběhu. Znal to až příliš dobře. Hlava mu třeštila. Zavřel pálicí oči.

A to jsem si myslel, napadlo jej s bolestnou trpkostí, že dojedu alespoň k Labi, do Poděbrad nebo až do Nymburka. Nebo kdyby jen na Žehuň, na ten pět kilometrů dlouhý rybník, tam si dám cigáro a ten rum... a dál ať se děje cokoliv. Na tisíc kilometrů po řece na sever jsem se stejně nechystal. Je to jedno. To už je pryč... Nedostanu se dál, než kam bych jindy došel za dvě hodiny pěšky. Nebo za deset minut autem od našeho domu.

Byl tvrdý chlap, ale teď vzlykal bodavou bolestí. Rychlejší průběh přinášel intenzivnější utrpení. Přece však vyprostil horní část těla z lodi a svezl se na kolena do vody. Lod' poskočila a málem mu ujela pod rukama. Chytil ji, natáhl se přes okraj. Vystrčil ven batoh a s cáknutím pleskla do vody i plachta. Nakonec ztuhlé ruce vytáhly z kánoe kanystr s vodou. Lod' se vyhoupla nad hladinu jako splávek. Převalil se dovnitř, sedl až na dno a hrana sedátka se mu zaryla do zad. Všechno v něm vibrovalo, jako by každé vlákno svalů procházelo samostatnou torturou. Skrz napůl zavřená víčka zaznamenal, jak se kolem něho mihl silný stvol rákosu.

Lod' konečně plula po vodě.

Když se naposledy probral záškuby křečí, bylo ještě světlo prvního dne. Ležel v lodi zkroucený na zádech a v polovědomí jím prostupovala bolest podobná ohni. Skrz mázdru v očích prohlédl, že loď je na hladině opřená o železný rošt. Za ním se ozývalo hučení. Byl u jezu na kraji Chlumce. Na ocelové lávce přemostující jez stály dvě postavy. Návalem nové bolesti stiskl oči. Loď sebou náhle trhla, naklonila se a drhla po svahu břehu. Z mlhy uslyšel mužské hlasy:

„Opatrně, Fando, ať se ho nějak nedotkneš.“

„Neboj, Tome, neboj, takovejch jsem tady natahal... Ale už dlouho sem žádnej nepřijel. Tenhle je ničemnej, nic u sebe nemá. Necháš ho tak? Stejně vypadá, že už je hotovo, akorát vypejtváš patronu.“

„To zas ne, nejsem nelida. Jako každýho... Přeci ho nezahrabeme živýho. I když nám ten vůl mohl zaneřádit vodu, budu k němu jako k vostatným. Kdoví, kam se chtěl dostat, blázen... A hele, tady vepředu je flaška. Nějakej rum! Tak aspoň něco! Díky, kamaráde!“

Bolest byla strašlivá a paralyzovala ho tak, že už nemohl nijak reagovat. Někdo převrátil loď a on padl bezvládně do trávy. Někde vzadu v hlavě se naposledy vzepjala mysl – Holčičko! Moje malá holčičko!

Do zkrvavených uší mu pronikl neznámý, skoro konejšivý hlas:

„Ať je ti země lehká, člověče. Neboj, už ti bude jen líp...“

Cosi hlasitě cvaklo.

„Fando, běž radši ještě kousek stranou!“

A najednou už nebyla bolest. Najednou už nebylo nic...